

Voorzitter

aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, dinsdag aanstaande te stemmen over:
- de motie-Marijnissen c.s. over het weer in het ziekenfonds- en standaardpakket opnemen van de gebitsprothesen (24124, nr. 41);
- de motie-Oudkerk/Van Boxtel over een onderzoek naar de aanvullende verzekering (24124, nr. 42).

Ik stel voor, de behandeling van stuk 24072, nr. 89 (Plan van aanpak opsporingsmethoden) te verplaatsen naar de vergaderingen van 5, 6 en 7 november.

Ik stel voor, te behandelen donderdag 17 oktober bij het begin van de vergadering:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het specifiek cultuurbeleid (24837).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van 22, 23 en 24 oktober:
- het wetsvoorstel Wijziging van de IJkwet in verband met de herziening van het adviesstelsel en de inwerkingtreding van het Verdrag betreffende de Europese Unie (24763);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (de maatstaf voor de duur van het recht op uitkering en enige andere onderwerpen) (24632);
- het wetsvoorstel Aanpassing van een aantal wetten in verband met de privatisering van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (Aanpassingswet privatisering ABP) (24441);
- het wetsvoorstel Aanpassing en intrekking van een aantal wetten in verband met de opheffing van adviesstelsel in zaken van algemeen verbindende voorschriften en beleid van het Rijk alsmede enkele overwegend technische aanpassingen van een aantal wetten (Aanpassingswet herziening adviesstelsel) (24749);
- het wetsvoorstel Instelling van een vast college van advies op het terrein van de volksgezondheid en de zorggerelateerde dienstverlening (Wet op de Raad voor de volksge-

zondheid en de zorggerelateerde dienstverlening) (24627).

Ik stel voor, aan de orde te stellen in de vergaderingen van 29, 30 en 31 oktober:

1. de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1997 (25000-VIII);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1995 (slotwet) (24852);

hierbij is tevens aan de orde:
- de Financiële verantwoording van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over 1995 (24844, nr. 10).

2. de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1997 (25000-XI);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 1995 (slotwet) (24856);

hierbij is tevens aan de orde:
- de Financiële verantwoording van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over 1995 (24844, nr. 14).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Hillen.

De heer **Hillen** (CDA): Voorzitter! Onlangs hebben wij van de ministers Dijkstal en Sorgdrager een brief kregen over een plan van aanpak in het kader van de IRT-affaire. Nou ja, aanpak, die is betrekkelijk. Maar goed, in dat plan van aanpak werd onder meer verwezen naar een rapport van de heer Ficq. In het plan van aanpak wordt de minister geadviseerd om het personele deel vertrouwelijk te behandelen, maar gisteren stonden in NRC Handelsblad

gedeelten van dat rapport toch vermeld. Onder meer is nu gebleken dat het oordeel van de enquête-commissie over een aantal mensen en de mening van de heer Ficq totaal verschillen. Als de enquête-commissie concludeert dat mensen fouten hebben gemaakt, concludeert de heer Ficq juist dat zij uiterst zorgvuldig hebben gehandeld. Hij zegt dus precies het tegenovergestelde. Dit verschil van mening is niet gebleken uit de rapportage die ons is toegestuurd. Met andere woorden: er bestaat nu onduidelijkheid over de vraag op welke grond mevrouw Sorgdrager een beslissing heeft genomen over de positie van de betrokken mensen. Daarom vraag ik u, voorzitter, te bevorderen dat ook het persoonsvertrouwelijke gedeelte van het rapport alsnog aan de Kamer wordt overhandigd en deel kan uitmaken van de beraadslaging opdat wij tot een goed en afgerond oordeel kunnen komen.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Mijn fractie steunt dit verzoek van de CDA-fractie. Ik denk dat het zonder dat rapport niet mogelijk is voor de Kamer om zich een goed oordeel te vormen over het plan van aanpak van beide ministers.

De heer **Dittrich** (D66): Voorzitter! Ik hoorde zojuist de heer Hillen zeggen dat hij het persoonsvertrouwelijke gedeelte in het openbaar in de Kamer wil bespreken. De fractie van D66 heeft daar bezwaar tegen. Wij vinden dat persoonsvertrouwelijke gegevens niet in openbare vergaderingen aan de orde moeten worden gesteld.

De heer **Korthals** (VVD): Voorzitter! Op zichzelf ben ik het ermee eens dat die gegevens die hebben geleid tot conclusies en tot een aanpak, in volledigheid aan de Kamer worden gezonden. Wij moeten ons er wel even op beraden hoe wij met de persoonsvertrouwelijke gegevens omgaan.

De heer **Hillen** (CDA): Voorzitter! Ik begrijp de terughoudendheid wel. De CDA-fractie heeft in het hele debat tot nu toe geprobeerd zo zorgvuldig mogelijk te zijn ten opzichte van het personeel. Er hebben evenwel zaken in de krant gestaan die dermate leidend naar bepaalde conclusies en dermate relevant voor de afweging zijn dat niet anders gevraagd kan

De heer Dittrich (D66)

worden dan openbaarmaking daarvan. Anders kunnen wij alleen maar gissen op grond waarvan de minister haar standpunt heeft ingenomen, omdat dat niet blijkt uit de brief die wij hebben ontvangen.

De voorzitter: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De heer Hillen (CDA): Voorzitter! U heeft net bij de regeling aangekondigd dat het debat twee weken wordt uitgesteld. Mag ik u vragen wat de reden daarvoor is?

De voorzitter: Mij heeft het verzoek bereikt.

De heer Hillen (CDA): Van?

De voorzitter: Verschillende kanten.

De heer Hillen (CDA): Noemt u eens wat kanten?

De voorzitter: Mij heeft dat verzoek bereikt. Mij is ook gemeld dat woordvoerders dat op prijs zouden stellen en geen bezwaar hadden. Dat betekende een week uitstel, maar dat lukte niet in verband met andere verplichtingen, dus werd het twee weken. Bovendien was het – dit zeg

ik in alle oprechtheid – in de week die men voor ogen had, toch al moeilijk en krap. Maar goed, mij heeft dat verzoek bereikt.

De heer Korthals (VVD): Voorzitter! Dat is waarschijnlijk op persoonlijke titel gebeurd. Ik ken geen woordvoerder die heeft aangedrongen op uitstel van de behandeling. Dat is dan een vaag verzoek.

De voorzitter: Dan zou ik toch maar eens onderling beraad hebben; maar wij hebben zo-even dat besluit tot uitstel genomen.

Het woord is aan de heer Oudkerk.

De heer Oudkerk (PvdA): Voorzitter! Mede namens de collega's Van Boxtel, Van Blerck, Rouvoet en Varma wil ik u vragen om de behandeling van het verslag van het voortgezette algemeen overleg inzake het tabaksontmoedigingsbeleid, die voor vanmiddag zes uur is gepland, te verdagen naar aanstaande dinsdag. Ik heb daarbij wel een kanttekening. Gezien de relatie tussen de voorzetting van het algemeen overleg en de stemmingen over de algemene financiële beschouwingen en de daarbij ingediende moties wil ik vragen of tegelijkertijd die stemmingen kunnen worden verschoven tot een moment na het plenaire debat over het tabaksontmoedigingsbeleid.

De heer Lansink (CDA): Voorzitter! Ik heb op zichzelf geen bezwaar tegen het verzoek. Ik wilde zelf een motie indienen over iets wat niet met de algemene financiële beschouwingen te maken heeft, te weten de leeftijdsgrens van 18 jaar. Ik weet dat er collega's zijn – ik zou dat bij wijze van spreken ook zelf kunnen doen – die over een motie denken in verband met de accijnzen. Gisteren zijn de algemene financiële beschouwingen afgerond. Er zijn twee moties ingediend door de RPF-fractie, waarvan er één een relatie heeft tot accijnzen. Als je de zaak uitstelt, dan moeten de stemmingen inderdaad worden aangehouden tot volgende week. Ik heb daartegen geen bezwaar, ook in verband met andere zaken vanmiddag. Of wij zouden een aantal moties moeten uitzonderden; dat kan ook. Vanwege het belangrijke debat over de ouderenzorg in de commissie, waarbij ik aanwezig wil zijn, heb ik er enig belang bij om het voorstel van de heer Oudkerk te volgen.

De voorzitter: Dat betekent dat het volgende week aan de agenda moet worden toegevoegd. Het is een tweeminutendebat, dus dat gaat heel snel. Ik wijs er ten overvloede op, gelet op hetgeen de heer Lansink zei, dat het niet de bedoeling is dat bij de afronding nieuwe elementen worden ingebracht. Die moet ik natuurlijk terugverwijzen naar het reeds gevoerde overleg. Eigenlijk kun je ook geen moties indienen over zaken die tijdens dat overleg niet aan bod zijn geweest. Het leek mij, om ieder misverstand uit te sluiten, niet onverstandig die mededeling nu reeds te doen, gelet op hetgeen de heer Lansink zei.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

De voorzitter: Het woord is aan mevrouw Sipkes.

Mevrouw Sipkes (GroenLinks): Voorzitter! Vorige week is het debat over de koppelingswet afgebroken, waarbij de afspraak werd gemaakt dat een groot aantal feitelijke vragen schriftelijk zou worden beantwoord. Volgende week zou het debat worden voortgezet. Tot op heden hebben wij deze antwoorden niet ontvangen. Er gaan geruchten dat er een heel dik pak papier zit aan te komen. Ik vraag u te bevorderen dat

Voorzitter

wij die antwoorden snel krijgen. Als wij de antwoorden in het weekend krijgen, lijkt het mij niet goed om onmiddellijk dinsdagmiddag of -avond verder te debatteren. Kunt u ruimte in de agenda creëren opdat wij de antwoorden zorgvuldig kunnen bestuderen en daarover eventueel fractieoverleg kunnen voeren?

De **voorzitter**: Mevrouw Sipkes moet mij wel zeer erkentelijk zijn dat ik vorige week een schriftelijke procedure heb ingelast en dat wij niet onmiddellijk aan het mondelinge antwoord zijn begonnen. Indien het debat op dinsdagavond zou plaatsvinden, zou dat toch al een geweldige meevaller zijn ten opzichte van de aanvankelijke procedure. Ik kan mij niet voor 100% binden, maar ik sluit niet uit dat wanneer aan het eind van de dag de rook van de agenda van deze week en die voor de komende week is opgetrokken, u redelijk tevreden zult zijn over dit onderdeel. Overigens zal ik het stenogram van dit deel van de vergadering doorgeleiden naar de staatssecretaris, tenzij het dikke pak papier mij binnen enkele uren bereikt.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het rapport van de Tijdelijke commissie klimaatverandering (24695)**, en van:

- de motie-Dijksma c.s. over relevante beleidsmaatregelen naar aanleiding van het rapport van de commissie (24695, nr. 7).

De beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Van Middelkoop**: Voorzitter! Ik dank de Kamer voor de waarderende woorden voor de verantwoording die ik vanmorgen heb afgelegd voor ons rapport. Ik dank in het bijzonder de heer Rosenmöller, die mij zelfs een structurele plaats in vak K toedichtte. Dit lijkt mij het moment om te onthullen dat het ons beider wens is dat er ooit nog eens een kabinet-Rosenmöller/Van Middelkoop zal komen. Het probleem is dat wij er nog altijd niet uit zijn wie de minister-president moet worden en hoe duurzaam dat kabinet zal zijn.

Wat ik ook plezierig vind, is dat niet alleen mijn zeer gewaardeerde collega's uit de kleine christelijke fracties hebben gereageerd op het verhaal over de morele overtuigingskracht, maar dat ook de heer Ten Hoopen daardoor een stuk oriëntatie heeft ontvangen en dat ook mevrouw Dijksma er positief op reageerde. Dat beoogde ik ook. Ik vind het plezierig om te horen dat juist dit element van mijn verhaal goed overgekomen is.

Er is één element in het debat geweest dat op dit moment enige rechtzetting behoeft. Mevrouw Dijksma en de heer Klein Molekamp hebben beiden gesproken over de wijze waarop ik een koppeling heb aangebracht tussen dit rapport en de sluiting van de kerncentrale Dodewaard. Ik weet zo langzamerhand dat je over dit onderwerp niet zorgvuldig genoeg kunt zijn. Ik ben begonnen met het maken van een tweetal luchtige opmerkingen, waarvan er een betrekking had op Dodewaard. Ik heb die opmerkingen nadrukkelijk als luchtig gebracht, maar misschien had ik mij dat niet mogen permitteren. De koppeling is overigens niet in eerste instantie door mij gelegd, maar door de SEP. Om duidelijk te zijn, zal ik het scherp zeggen. Met dit rapport in de hand is het naar mijn mening niet mogelijk om de sluiting van Dodewaard toe te juichen, maar wel om haar te betreuren. Ik weet best dat er nog tientallen andere rapporten zijn die iemand anders in staat stellen de sluiting toe te juichen, maar met dit rapport in de hand, CO₂-gerelateerd, is die link alleen zo te leggen.

Mevrouw **Dijksma** (PvdA): Ik heb slechts geconstateerd dat de heer Van Middelkoop hier een opmerking over maakte. Ik heb geen waardeoordeel uitgesproken over die opmerking en de gemaakte verbindingen.

De heer **Van Middelkoop**: Dat is dankbaar genoteerd. Ik heb echter niet alleen uw naam genoemd. Ik had het idee, nog los van de wijze waarop dat in tweede termijn door de leden is verwoord, dat hier wellicht een misverstand zou kunnen ontstaan. Ik heb dat op deze manier proberen recht te zetten.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Het zal de voorzitter van de commissie niet verbazen dat dit bij mij geen misverstand deed rijzen.

Maar nu rijst misschien wel het misverstand dat het alleen een CO₂-rapport is. Ik hoop dat het rapport iets breder is.

De heer **Van Middelkoop**: Ja. Maar dat bredere is niet van betekenis voor het onderwerp waar wij het nu over hebben. Het gaat inderdaad om meer dan CO₂, bijvoorbeeld zelfs over gletsjers. Gerelateerd aan het thema "sluiting Dodewaard" moet ik de CO₂ er echter bij halen. Het is sowieso een onderwerp dat breed in het rapport aan de orde komt.

Mevrouw Dijksma herhaalde een belangrijke vraag uit haar eerste termijn. Ik maak mijn excuses voor het feit dat ik die in eerste termijn niet heb beantwoord. Zij vroeg naar de gevolgen voor de klimaatverandering wanneer emissie-stabilisatie in plaats van -reductie wordt nagestreefd. Je moet hierbij voortdurend de begrippen concentratie en emissie van elkaar scheiden. Als de industriële wereld CO₂-emissies alleen stabiliseert, zal de concentratie van broeikasgassen blijven stijgen. Het broeikasprobleem zal dan alleen maar toenemen. Een stabilisatie van emissies betekent dus geen stabilisatie van het probleem, maar een vergroting daarvan. Het kabinet heeft dat in zijn nota ook erkend. Vandaar dat het ook op min 1% of min 2% insteekt. Of dat genoeg is, zien wij volgende week wel. Het kabinet meldt echter ook dat stabilisatie de huidige inzet is zolang er geen internationale overeenstemming is. Enfin, ook dat zien wij volgende week wel. Het is belangrijk om nogmaals op te merken dat een stabilisatie van emissies geen enkele aanleiding kan zijn voor tevredenheid, omdat de concentratie dan nog een heel lange periode zal doorgaan. Dat geldt dan ook voor de effecten, de problemen die daaruit voortvloeien. Ik meen aan het gezicht van mevrouw Dijksma te zien dat zij de portee van dit antwoord heeft begrepen.

De heer Ten Hoopen vroeg mij of het, als je kernenergie afwijst, wel ethisch is om dan toch het gebruik van kernstroom in Nederland te aanvaarden. Deze discussie is uiteindelijk vrij ver verwijderd van het debat over klimaatverandering. Als hij echter puur ethisch-analytisch wil opmerken dat er wellicht enige tegenstrijdigheid schuilt in het afwijzen van het een en het aanvaarden van het ander, dan heeft